

Uvodnik/Leading article

SLOVENSKE MEDICINSKE REVIIJE – PREMALO ALI PREVEČ?

Na skupnem sestanku Uredniškega sveta in Uredniškega odbora Zdravniškega vestnika 16.3.2004 je med drugim tekla razprava tudi o tem, da izide v Sloveniji vedno več medicinskih revijah namenjenih vedno bolj usmerjenim področjem. Sam sem se pridružil mnenjem, da bi bilo za slovensko medicino nasploh bolje, če bi »strnili vrste« in prispevali k čim bolj kakovostnemu aktualnemu in zanimivemu Zdravniškemu vestniku. S tem sem si prislužil vabilo glavnega urednika, naj o tem kaj napišem. Zapisana beseda terja bolj tehtno argumentacijo, dopušča pa tudi bolj poglobljen razmislek. Naj se torej k svojemu izrečenemu stališču vrnem z naslednjim predlogom za razpravo:

V svetu in ne nazadnje tudi pri nas je vedno več pisnih informacij z medicinskega področja, vedno več strokovnih prispevkov in vedno več strokovnih revij. Če opazujemo dogajanje v zvezi z revijami v svetu, se kaj hitro oblikuje metafora o darvinističnem boju za preživetje, kjer v džungli številnih rastlin nekatere bogato cvetijo, nekatere životarijo v temi, marsikatera pa se tudi posuši. Če pogosto potožimo, da je poplavo informacij pravzaprav nemogoče obvladovati, je vsekakor tudi res, da velika količina informacij nima zgolj dobrih strani.

V mednarodni areni se nacionalne revije, še posebej če niso v celoti v angleščini, težko prebijejo. Tako je njim – med njimi Zdravniškemu vestniku – glavna vloga podeljena predvsem v domačem okolju. Tu imajo dvojno nalogo. S stališča nacije krepijo domačo strokovno terminologijo in vzdržujejo strokovni tonus v jeziku, v katerem se stroka tudi udejanja. Z zornega kota zdravnika pa v »uporabniku prijazen« jeziku širijo pomembne strokovne informacije. Verjetno ni potrebno posebej dokazovati, da je Zdravniški vestnik osrednja slovenska medicinska strokovna revija. Ali pa so – z zornega kota Zdravniškega vestnika – druge slovenske medicinske revije dobremu Zdravniškemu vestniku v prid ali v škodo? Kar se tiče finančnih sredstev za izhajanje revije, bi verjetno manjše število medicinskih revij zanesljivo pomenilo večji kos pogache. S stališča količine in kakovosti prispevkov nasploh pa so dokazi šele v samih revijah; odvisni so od kakovosti recenzije in – ne nazadnje – od možnega števila dobrih prispevkov v naši deželi. Na to vprašanje ni povsem enoumnega odgovora. Lahko bi se morda trdilo, da čim večje število prispevkov v slovenskem prostoru izostri merila za dober slovenski prispevek; zgolj tak pa se sme pojaviti v recenzirani osrednji zdravniški reviji.

O tem, kateri medicinski teksti v Sloveniji »lahko izhajajo«, na srečo ni zakona, ni cenzure in ne omejitev. Ni pa s tem rečeno, da je veliko število medicinskih revij slovenski medicini nasploh in slovenskim zdravnikom posebej v prid. Sam bi ar-

gumentiral, da bi nekaj več pozornosti Zdravniškemu vestniku le temu zanesljivo koristilo.

Naj povem, da nikakor ne bi želel navajati primerov revij oziroma medicinskih tekstov, za katere bi bilo bolje, da v Sloveniji ne bi uzrli luči sveta (če ne zaradi drugega, zato, ker brez potrebe »zapravljajo sponzorski denar«). Želel bi zgolj omeniti dve reviji izmed onih, ki smo jih gotovo lahko veseli. Študentska revija »Medicinski razgledi« ima v Evropi tako enkratno poslanstvo, da jo je že zato smiselno podpreti kot »nacionalni projekt« (mimogrede: ali bo mariborska medicinska fakulteta pripravila konkurenčno revijo ali pa se bodo študenti združili in napravili dobro revijo še boljšo?). Revija ISIS, kjer sem ne nazadnje v uredniškem odboru (kar moram javno priznati, ker jo hvalim), ima prav tako posebno poslanstvo, ki ga bolj ali manj zelo dobro opravlja. Upal bi si trditi, da je med revijama ISIS in Zdravniškemu vestnikom prišlo do dobre »delitve dela«. Sam sem se vedno zavzemal, da naj v Izidi ne izhajajo strokovni prispevki, saj ne vidim nobene potrebe, da bi tu hodili v zelje Zdravniškemu vestniku (ob tem, da Izida nima izdelanega recenzentskega sistema za strokovne prispevke).

Ko sem omenil zgornji dve reviji posebej, nisem s tem želel ostalih opredeliti kot odvečnih. Predlagam pa, da slovenski zdravniki (vsi po vrsti, tisti, ki izdajajo medicinske revije, pa še posebej) razmislijo, ali je možno strokovno, znanstveno, izobraževalno, idejno itd. poslanstvo stroke, sekcije, klinike, posameznika ... uresničiti tudi prek Zdravniškega vestnika (na primer s posebno številko ali s suplementom, posvečenim določeni stroki, bolezni, organu, metodi ...). Ali res prevladajo razlogi za lastno revijo, ki izhaja neredno in ima zelo zamejen odmev? Seveda več sodelovanja z Zdravniškim vestnikom pomeni tudi več nadzora, več aktivnega vključevanja združenj in sekcij, dejavno zanimanje za delo v uredniškem odboru, sodelovanje kot gostujoči urednik idr.

V slogi je moč. To ni prazna beseda. V Sloveniji nekateri mehanizmi ne dajejo enakih rezultatov kot v velikih deželah. Zato nekaterih vzorcev obnašanja ne moremo niti na enak način sprejeti niti na enak način vrednotiti, kakor če bi bili v drugem okolju. Zato lahko marsikaj, kar bi v pogojih strokovnega prepričanja delovalo nenavadno, pri nas dobi pečat narodne potrebe. Nisem prepričan, na primer, da je smiselno stremeti k temu, da imamo za 70 slovenskih nevrologov domačo nevrološko revijo, zato ker jo imajo Angleži (in Hrvati). (Mutatis mutandis ...).

Prepričan sem, da bi Zdravniški vestnik bil lahko boljši in »močnejši«, kot je sedaj. Verjetno bi to lažje dosegel, če bi več ustvarjalcev medicinske besede v Sloveniji prispevalo k temu osrednjemu skupnemu projektu namesto k svojim delnim.

David B. Vodusek